

Kartulisaagi suurus sõltub eelkõige ilmastikuoludest

MATIS SONG

“Tänavune kartulisaak on Eestis paikkonniti ilma pärast küllaltki erinev. Mõnes kohas kummitas põud, teises kohas oli liigselt märg,” rääkis MTÜ Eesti Kartul juhatuse esimees Kalle Hamburg.

“Mina tänavuse kartulisaagi üle isiklikult ei nurise,” ütles Hamburg. Kuid samas ta mõonab, et Lõuna- ja Kirde-Eestis läks saak vett vedama. “Kui kartul ikka kümme tundi paduvihma tõttu on vee all, siis on kohe probleemid lehemädanikuga,” tõdes Hamburg.

Lehemädaniku võivad põhjustada niiskus ja jahedad ilmad. Pärast kartuli pealsete võtmist võib lehemädanik tungida ka mugulatesse. Lehemädaniku kontrollimiseks tuleb tõrjet alustada juba enne haiguse ilmumist. Haigusnähtuse ilmsikstulemisel on võimatu haiguse arengut peatada. Esimesi tõrjepriitsimisi tehakse tavaliselt enne kartuli õitsemist naabervagude taimede kokkukasvamise ajal. Tõrjevahendina kasutatakse fungitsiide. Kõige immuunsemad lehemädaniku vastu on hilised kartulisordid.

Selleks et liigse niiskuse all kannatanud kartul säiliks, peaks vihmaste piirkondade põllumehed tähelepanu pöörama mugulate hoiustamisele. Hamburg soovib hoid-

laid korralikult ventileerida ja jahedas hoida. Vee alla jäänud kartuleid tuleb teistest kuiva maa peal kasvu niust eraldi hoida.

Kalle Hamburgi talu kasvatab kartuleid 25 hektaril. Talu on keskendunud eelkõige seemnekartulite tootmisele. Põldudel kasvab 8 sorti, mis peamiselt on imporditud Hollandist. Talus kasvatatavatest sordinimedest tuleb mainida Red Scarletit, Asterixi, Platinat, Van Goghi, Impalat ja Santet.

Talu hakkas koristustöödega pihta neljapäeval. Kartulisaak võetakse üles Saksa firma Grimme punase kartulikombainiga. Esimesel päeval võeti üles kartulisort Asterix, mis andis ka korraliku seemet.

“Seemnekartuli eesmärk on saada seemne läbimõõduks kolm kuni viis sentimeetrit,” rääkis Hamburg seemneks mineva kartuli normidest. Reedel koristatud sort Platina oli ülekasvanud ja seemne saamiseks kasvas kartul liiga suureks. Seemnekartulit turustab talu Tallinnas resideeruva Soasepa

Kartulikombaini Grimme rooli keerab omanimelise talu peremees Kalle Hamburg.

Seemnekaubanduse kaudu.

Hea kartulisaak sõltub Hamburgi sõnul kartulile korralike kasvatingimuste loomisest. Ühel põlluväljal ei tasu ühte kultuuri üle kolme aasta järjest kasvatada. Muidu võib juhtuda, et maa kurnab end välja ning siis pole lootda head saaki. Samuti võib juhtuda, et mõni seemnekartul jääb koristuse ajal sügavasse mulda. See võib põhjustada erinevate sortide segamise ning puhas sort hävineb.

Ülegabariidilised mugulad realiseeritakse toiduks.

Reedel Hamburgi talu põldudel koristatud Platina kartul läheb suurte mugulate pärast eelkõige söögiks.

ARVO KULDKEPI fotod

Söögikartuli müüb Hamburg tulundusühistule Talukartul, mis koondab ühte Eesti kartulikasvatajaid. Firma põhitegevus käib Järvamaal Roosna-Allikul, kus asub pesemis- ja pakkettehnik. Söögikartulile tehakse enne müügilettidele jõudmist bakteritõrjet.

Järvakandi valla taluniku Peeter Rostini sõnul on tema tänavune talu kartulisaak samuti päris korralik. Ühelt

hektarilt maalt sai ta keskmiselt 42-44 tonni kartulit. Võrreldes eelmise aastaga jäi saagikus samaks. Tulundusühistu Talukartul juhatuse esimees Peeter Rostin kasvatab kartuleid 44 hektaril. Kartulikasvatus ja müük on talu ainukeseks tuluallikaks.

Talu kartulipõllul kasvavad Hollandist toodud sordid Van Gogh, Latona ja Remarka. Peeter Rostin turustab

söögikartulit Eesti erinevatesse kaubanduskeskustesse ja supermarketitesse. Kui palju kartulikilo tänavu poes maksab, ei tahtnud Rostin öelda. “Kuna ma müün kartuleid kokkuostu baashinnaga, siis ma ei julge hetkel ostjani jõudva kartuli hinda öelda,” rääkis Raplamaa ainuke päris kartulitaluniku. Kuigi tänavuaastane saak oli kena, kimbutas kartuleid kärntõbi.